

fossielen in deze apotheken. Het was hem bekend dat reeds in de jaren zeventig van de vorige eeuw Chinese apotheken de aandacht hadden getrokken van enkele Britse geologen. De belangrijke aardrijkskundige en China-kenner Prof. Von Richthofen had een flinke collectie fossiele resten van zoogdieren meegebracht uit Chinese apotheken. Ook Dr. Haberer bracht voor Prof. Von Zittel uit München een collectie bijeen. In deze apotheken bood men stukjes van fossielen te koop aan, die fijngeveven voortreffelijke geneesmiddelen zouden zijn.

De kunst was nu een Chinees recept te bemachtigen dat kon leiden tot de aankoop van belangrijke fossiele kiezen. Von Koenigswald slaagde daar in, en zo ontdekte hij de eerste gebitselementen van Gigantopithecus, een reusachtige fossiele mensaap met zeer menselijke molaren, die echter twee tot drie maal zo groot waren als normaal.

Ook fossiele orang-oetantanden werden zo ontdekt, alsmede gebitselementen van de Sinanthropus, de Chinese pendant van Pithecanthropus, waarvan eveneens nieuw materiaal op die manier vergaard kon worden.

De langdurige samenwerking van Von Koenigswald met een tandarts, die in 1956 begon en tot een groot aantal publikaties over, en onderwijs in de evolutie van het menselijk gebit leidde, had een ander uitgangspunt: Na de eerste vondst van Dubois nam Emil Selenka, hoogleraar in de Zoölogie te München, het besluit persoonlijk naar Trinil te gaan om daar de opgravingen van Dubois voort te zetten. Selenka, die als zoöloog aan de Universiteit van Leiden had gewerkt en Java en Borneo reeds bezocht had, kreeg van de Nederlandse regering gemakkelijk toestemming een grote expeditie vanuit Duitsland te organiseren. Hoewel Selenka zelf overleed voordat de expeditie op pad ging, werd deze toch doorgezet en vertrok zij in 1907 naar Java. Er werd veel fossiel materiaal gevonden maar van de Pithecanthropus werd niets ontdekt. Een merkwaardige menselijke ondermolaar evenwel werd wel aan Pithecanthropus toegeschreven in de uitvoerige publikaties der Selenka-expeditie in 1911. Deze zgn. 'Zahn von Sondé' had de eigenschap dat het dentine van het wortelloze element sterk gedestintegreerd was en gemakkelijk verwijderd kon worden uit de glazuurkap. De tand heeft in de jaren 1909 - 1911 een grote stroom publikaties over het mogelijke belang ervan tot gevolg gehad.

Von Koenigswald nu heeft tijdens zijn verblijf op Java in de jaren 1935 - 1939 een groot aantal gebitselementen verzameld, dat dezelfde conserveringstoestand vertoonde. Hij zocht systematisch naar deze elementen die elk jaar na de enorme regens van de natte moesson uit 'middeleeuwse' graven in de vulcanische tuf spoelden en onderaan een steile helling opgeraapt konden worden bij Sangiran (Midden-Java). De collectie bestond tenslotte uit bijna 5000 blijvende elementen, waarbij in 1400 gevallen het dentine volledig afwezig was of gemakkelijk uitgeprepareerd kon worden, omdat het sterk gedestintegreerd was.

Zodoende bleven glazuurkappen over die aan de binnenzijde afgegoten konden worden, waardoor de anatomie van de glazuur-dentinegrens te bestuderen was.

Deze vertoonde een aantal zeer primitieve kenmerken die aan de buitenzijde van het glazuur niet bekend waren, doch die typerend waren voor fossiele mensentanden en fossiele, maar ook recente, mensapen. Ze zijn uitvoerig gepubliceerd door ondergetekende. De systematische bestudering van deze kenmerken brengt het menselijk gebit dichterbij dat van zijn voorlopers en verwante mensapen, hetgeen van belang geacht wordt voor de evolutionaire samenhang binnen deze vormen. Het is de verdienste van Von Koenigswald geweest het belang van dit toch relatief recente materiaal onderkend te hebben waardoor het grote bekendheid verwierf onder desbetreffende specialisten.

De collectie is, wat het permanente gebit betreft, thans ondergebracht in het Tandheelkundig Instituut te Utrecht.

Gedurende de Tweede Wereldoorlog was Von Koenigswald geïnterneerd in een Japans kamp op Java. Na een verblijf in de Verenigde Staten werd hij in 1947 benoemd tot hoogleraar in de Paleontologie en Stratigrafie aan de rijksuniversiteit te Utrecht. De titel van zijn oratie luidde: 'Aantekeningen bij het Pithecanthropus-vraagstuk'.

Gedurende zijn ordinariaat en daarna heeft hij op ruime schaal over de evolutie van het gebit van de mens en van andere Primaten gepubliceerd en mij in staat gesteld zulks ook te doen. Vele onderscheidingen in binnen- en buitenland werden hem deelachtig, zoals het lidmaatschap der Koninklijke Academie van Wetenschappen en het erelidmaatschap van de Paleontological Society of India. Voorts werd hij benoemd tot Honorary Life Member of the New York Academy of Sciences en werd hij lid van het International Committee for Standardization in Human Biology te Parijs.

Hij verwierf de Thomas Huxley medaille voor 1964 van de Royal Anthropological Society te Londen, alsmede de Werner Reimers Stiftungspreis 1966/1967 alsmede de Cretzschmar-medaille van de Senckenbergse Vereniging voor natuurwetenschappelijk onderzoek en de Thomas Annandale Memorial Medal van de Asiatic Society van Calcutta. In 1970 werd hij benoemd tot Member van de National Academy of Sciences of the United States of America, Washington.

Na zijn emeritaat in 1968 werd hij hoofd van de afdeling Paleontologie van het Senckenberg Museum voor Natuurlijke Historie te Frankfurt am Main, waar hij tot zijn dood wetenschappelijk heeft gewerkt.

Met hem ging een der belangrijkste primatologen heen. Voor zijn zeer grote en onophoudelijke inspanning op het gebied der evolutie van vooral de mens is hem veel dank verschuldigd. Als een der zeer groten op zijn gebied wordt hij reeds sinds jaren in bijvoorbeeld de Winkler

Prins Encyclopedie gememoreerd.

Hij heeft, kan men met recht zeggen, geschiedenis gemaakt.

C. A. W. Korenhof

BENOEMING DR. W. A. WEIJS

Bij Koninklijk Besluit van 1 juli 1982 is de heer Dr. W. A. Weijs benoemd tot gewoon hoogleeraar in de Faculteit der Geneeskunde aan de Universiteit van Amsterdam, om werkzaam te zijn op het vakgebied van de Anatomie en Embryologie ten behoeve van de Tandheelkunde.

Agenda

Data der voornaamste wetenschappelijke congressen en vergaderingen in binnen- en buitenland.

* Eerste vermelding

1982

* 30 september

Klinische avond voor tandartsen in de collegezaal Tandheelkunde/Verloskunde, Ant. Deusinglaan 1, Groningen. Thema: 'Zorg voor het parodontium'. Aanvang 20.00 uur precies. (Zie ook rubriek Binnenland.)

1 oktober

Najaarsvergadering Ned. Tandheelkundig Genootschap, St. Elisabeth's of Groote gasthuis, Haarlem.

6 oktober

WTA-cursus 'Tandheelkunde en gedrag', Vrije Universiteit, Amsterdam. Sprekers: Dr. Lois K. Cohen (Bethesda University, V.S.), Dr. M. A. J. Eijkman en Drs. R. M. H. Schaub.

8 oktober

Afscheidsreceptie Prof. Dr. O. Backer Dirks, Academiegebouw, Domplein, Utrecht (16.30-18.30 uur).

10-16 oktober

70e Wereldjaarcongres F.D.I., Wenen, Oostenrijk. Inl. Dr. H. Bantleon, P.O. Box 35, A-1095, Wenen, Oostenrijk.

* 12 oktober

Klinische avond voor tandartsen te Amsterdam, Louwesweg 1, Slotervaart. Aanvang 20.00 uur. (Zie ook rubriek Binnenland.)

* 16 oktober

Symposium 'Preprothetische chirurgie voor edentate patiënten; de huidige stand van zaken', Ned. Ver. voor Prothetische Tandheelkunde, Subfaculteit Tandheelkunde Katholieke Universiteit, Philips van Leydenlaan 25, Nijmegen. Inl. secr. S. E. W. Engels, Vrije Universiteit, postbus 7161, 1007 MC Amsterdam (tel. 020-

5484454 of 5484473). (Zie ook rubriek **Verenigingsverslagen en mededelingen.**)

20 oktober

72e Jaarvergadering 'Het Ivoren Kruis', 'De Doelen', Rotterdam. Thema: 'De kindertandzorg', opgedragen aan mw. M. Muntendam-Ise-bree Moens (ere-voorzitter) in haar 100e levensjaar. Inl. J. Weevers, Hoogstraat 111, 3011 PL Rotterdam, tel. 010-12 66 50.

22-24 oktober

3e Internationale Colloquium 'Orale rehabilitatie', International Study Group, Kongrespaleis, Luik, België. Inl. secr. C.L.E.P.I.R.O., 21, rue Léon Mignon, B 4000 Luik, België.

23 oktober

Symposium 'Tandheelkundige radiologie', gebouw Medische Faculteit, Vrije Universiteit, Van der Boechorststraat 7, Amsterdam, Inl. telefonisch onder nummer 020-548 4410/4474.

26-27 oktober

WTA-cursus 'The physiology of full mouth reconstruction', Subfaculteit Tandheelkunde, Utrecht. Spreker: Dr. Frank V. Celenza (University of New York, V.S.).

29-30 oktober

Najaarsvergadering Ned. Ver. voor Parodontologie, congrescentrum 'Koningshof', Veldhoven. Inl. J. A. H. Tromp, Ant. Deusinglaan 1, 9713 AV Groningen, tel. 050-11 73 91.

5 november

Najaarsvergadering Ned. Ver. voor Biologie van de Mond, Gent (België). Inl. Drs. H. Theuns, Catharijnesingel 59, 3511 GG Utrecht (tel. 030-31 33 47).

6-9 november

123rd Annual Session American Dental Association Las Vegas, Nevada, V.S. Thema: 'Dentistry - A Caring Profession.' Inl. ADA, 211 East Chicago Avenue, Chicago, Ill. 60611, V.S.

*** 11 november**

Klinische avond voor tandartsen in de collegezaal Tandheelkunde/Verloskunde, Ant. Deusinglaan 1, Groningen. Thema: 'Oncologie/slijmvliesafwijkingen'. Aanvang 20.00 precies. (Zie ook rubriek **Binnenland.**)

12 november

Najaarsvergadering Ned. Ver. van Tandartsen te Amsterdam.

12 november

Najaarsvergadering Ned. Ver. van Mondhygiënist. Inl. secr. Dennensteeg 3, 5481 XE Schijndel, tel. 04105-5445.

13 november

Najaarsvergadering Ned. Ver. van Tandartsen te Eindhoven.

20 november

Najaarsvergadering Ned. Ver. van Tandartsen te Zwolle.

22 november

Klinische avond voor tandartsen in het Tandheelkundig Instituut, Sorbonnelaan 16, Utrecht.

25-27 november

International Prosthodontic Symposium 'Restoration of the partially dentate mouth', British Dental Association, London.

26 november

Najaarsvergadering Ned. Ver. voor Orthodontische Studie, Postillion Motel, Bunnik. Inl. secr. J. M. Beek, Wildernislaan 51, 7313 BD Apeldoorn.

11 december

Endodontische dag, Ned. Ver. voor Endodontologie.

17 december

Interfacultaire Stafdag medewerkers Prothetische Tandheelkunde, Tandheelkundig Instituut R.U., Sorbonnelaan, Utrecht-De Uithof.

1983

*** 15-29 januari**

8th International Alpine Dental Conference, Courchevel, 1850 France.

*** 23 januari**

Klinische avond voor tandartsen in de collegezaal Tandheelkunde/Verloskunde, Ant. Deusinglaan 1, Groningen. Thema: 'Specialismen in de tandheelkunde'. Aanvang 20.00 uur precies.

26-29 januari

Ier Congrès Européen des Prothésistes Dentaires, Palais des Congrès, Porte Maillot, Parijs.

21-25 februari

9th Congress International Association of Dentistry for Children, Melbourne, Australië. Inl. mw. M. J. Jager-Visser, Hamakerlaan 28, ZG Utrecht (tel. 030-71 15 05).

10 maart

Voorjaarsvergadering Ned. Tandheelkundig Genootschap.

Ter overname aangeboden:

Huis met moderne ingerichte aparte praktijkruimte;
gelegen in Hilversum op eerste stand. Prijs n.o.t.k.

Te bevragen en inlichtingen bij
Makelaardij W. H. Kuipers BV,
Larenseweg 204, Hilversum, tel. 035-854344.

Welke pas afgestudeerde tandarts heeft zin om mijn gemengde TANDARTSENPRAKTIJK met bijbehorend riant pand in Noord-Holland over te nemen?

Dit naar aanleiding van het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd.
Belangstellenden kunnen schrijven onder no. TA 82-09-01 a.d. Uitgeverij.

ACHTERSTALLIGE NOTA'S?

Ons bureau, gevestigd sinds 1930, belast zich uitsluitend met het incasseren van

MEDISCHE VORDERINGEN

VOOR TANDARTSEN, DOKTOREN EN ZIEKENHUIZEN, door geheel Nederland zonder contractuele verplichtingen, dus geheel vrijblijvend.

Van geïncasseerde gelden, minnelijk of rechtelijk, bedraagt het tarief 15%.

Een telefonisch of schriftelijk verzoek aan ons adres en omgaand ontvangt U uitvoeriger informatie en speciale invulformulieren. Discreet en op niveau.

Rechtsk. Bur. den Boer,
Bredeweg 20, 1098 BR Amsterdam,
telefoon 020-943250.

Z.T.L. Vooruitstrevend!

o.a. Porcelein 'One bake technique'
Goud 'Div. attachments fraiswerk'
Prothese 'Flögel, Gerber'
enz.

Wij heten u hartelijk welkom.

ZEISTER TANDTECHNISCH LABORATORIUM B.V.

Vijverlaan 15 - Postbus 58
3700 AB ZEIST, tel. 03404-23765.